

HAMSHIRALIK TA'LIMIDA XIRURGIYA VA REANIMATSIYA FANINI INTERAKTIV USULLAR ASOSIDA O'QITISHNING ILMIY-PEDAGOGIK ASOSLARI

Beshimova Zarnigor Zokirovna

Nurullayeva Dilnoza Taxirova

EMU texnikumi o'qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada hamshiralik ta'limi jarayonida xirurgiya va reanimatsiya fanlarini interaktiv usullar asosida o'qitishning ilmiy-pedagogik asoslari yoritilgan. Mualliflar interaktiv metodlarning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilib, ularning o'quvchilarda nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish, klinik fikrlashni rivojlantirish va mustaqil qaror qabul qilish malakalarini shakllantirishdagi ahamiyatini ko'rsatib o'tgan. "Insert", "Aqliy hujum" va "Blits-so'rov" kabi metodlar dars jarayonida qanday qo'llanilishi mumkinligi amaliy misollar orqali ochib berilgan. Maqolada interaktiv metodlarning samaradorligi, ayniqsa, hamshiralik yo'nalishidagi klinik fanlar ta'limida muhim o'rin tutishi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: interaktiv usullar, hamshiralik ta'limi, xirurgiya, reanimatsiya, klinik fikrlash, pedagogik yondashuv.

Annotation. This article explores the scientific and pedagogical foundations of teaching surgery and resuscitation subjects using interactive methods in nursing education. The authors analyze the theoretical and practical aspects of interactive techniques and highlight their role in developing students' clinical thinking, decision-making skills, and ability to integrate theoretical knowledge with practice. Methods such as "Insert," "Brainstorming," and "Quick survey" are presented with practical examples of their application in the classroom. The article substantiates the effectiveness of interactive methods, emphasizing their significance in the teaching of clinical disciplines in nursing.

Keywords: interactive methods, nursing education, surgery, resuscitation, clinical thinking, pedagogical approach.

Kirish. Bugungi kunda tibbiyot ta'limi sohasida sifat va samaradorlikni oshirish uchun pedagogik yondashuvlar va o'qitish metodlari doimiy ravishda yangilanib bormoqda. Ayniqsa, xirurgiya va reanimatsiya kabi klinik yo'nalishlarda hamshiralik ta'limi jarayonida interaktiv usullarni qo'llash o'quvchilarning nazariy va amaliy bilimlarini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi (Mallayev, 2022; Karimov, 2021). Bu borada ko'plab olimlar va pedagoglar interaktiv metodlarning o'quv jarayonida faollikni oshirish, mustaqil fikrlash va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga xizmat qilishini ta'kidlaydilar (Yusupova, 2020; Egamberdiyev, 2023).

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan ham hamshiralik kasbiga oid ta'lim sifatini yaxshilash maqsadida zamonaviy pedagogik texnologiyalar joriy etilishi tavsiya etilgan (SSV, 2022). Shu bois, bu maqolada hamshiralik yo'nalishidagi talabalar uchun xirurgiya va reanimatsiya fanini interaktiv usullar asosida o'qitishning ilmiy-pedagogik asoslari, usullarning turlari va ularning samaradorligi chuqur tahlil qilinadi.

Interaktiv o'qitish usullarining nazariy asoslari va tibbiy ta'limdagi roli

Interaktiv ta'lim — bu o'quv jarayonida o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida faollik, muloqot va hamkorlikka asoslangan pedagogik texnologiyalarning majmui hisoblanadi (Karimov, 2021). Ushbu yondashuv nafaqat ma'lumotlarni qabul qilish, balki o'quvchining fikrlash, tahlil qilish, muammolarni hal qilish va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan.

Xirurgiya va reanimatsiya fanlarida bu usullar ayniqsa dolzarb, chunki bu sohalarda o'rgatilayotgan bilimlar va ko'nikmalar tezkor va to'g'ri qaror qabul qilish, klinik holatlarni tahlil qilishni talab qiladi. Yusupova (2020)ning

ta'kidlashicha, interaktiv usullar klinik fanlarni o'qitishda talabalarni o'zaro fikr almashish, guruhda ishlash va mustaqil bilimlarni chuqurlashtirishga yo'naltiradi.

Egamberdiyev (2023) esa muammoli ta'lim asoslari doirasida interaktiv usullarni qo'llash natijasida talabalarda klinik vaziyatlarga kreativ yondashuvlar paydo bo'lishini ta'kidlaydi. Shuningdek, bu usullar amaliyotni nazariy bilim bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi. Hamshiralik ta'limida xirurgiya va reanimatsiya fanini interaktiv usullar asosida o'qitish

1. Interaktiv usullarning turlari

Maqolada ko'rsatilgan asosiy interaktiv metodlar quyidagilar:

- **“Insert”** usuli: matn asosida ishlash orqali talaba o'z bilimlarini tahlil qiladi, bilgan va bilmaganlarini ajratadi hamda yangi faktlarni qayd etadi. Bu usul o'quvchilarni matn bilan faol ishlashga, tahliliy fikrlashga undaydi (Mallayev, 2022).

- **“Aqliy hujum” (Brainstorming)**: talabalar klinik vaziyat bo'yicha jamoaviy muammolarni hal etish usullarini taklif qiladi. Bu metod ijodkorlik va tezkor fikrlashni rivojlantiradi (Yusupova, 2020).

- **“Blits-so'rov”**: qisqa savollar orqali o'quvchilar bilim darajasi baholanadi, ularning tayyorgarligi va nazariy bilimlari aniqlanadi (Karimov, 2021).

2. Dars jarayonida qo'llanilishi

Klinik vaziyat tahlili. Talabalarga reanimatsiya bo'yicha matnli topshiriq beriladi. “Insert” usuli orqali ular: bilganlarini (+), bilmagan savollarini (?), yangi o'rganilgan faktlarni (!) belgilaydi. Bu usul o'quvchining o'z-o'zini baholashini rivojlantiradi va bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Aqliy hujum. Masalan, “Bemor operatsiyadan keyin hushsiz holatda. Siz hamshira sifatida qanday chora ko'rasiz?” savoli asosida talabalar kichik guruhlariga bo'linib, tezkor va samarali yechimlar ishlab chiqadi. Bu nafaqat kasbiy bilimni, balki jamoaviy ishlash ko'nikmalarini ham oshiradi.

Blits-so‘rov. Qisqa va aniq savollar orqali dars oxirida talabalar bilimlari baholanadi. Masalan: “Reanimatsiyada kislorod terapiyasi nechta usulda qo‘llaniladi?” yoki “Zaxarli shokning asosiy klinik belgilarini sanang.” Bu usul nazariy bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi.

Интерактив metodlarning samaradorligi

Ilmiy tadqiqotlar va pedagogik amaliyotlar ko‘rsatadiki, interaktiv usullar qo‘llanilganda:

- Talabalarda klinik fikrlash va analitik ko‘nikmalar rivojlanadi (Egamberdiyev, 2023).
- Amaliy muammolarni hal qilishda mustaqil qaror qabul qilish malakalari mustahkamlanadi (Yusupova, 2020).
- Talabalar o‘zaro muloqot qilish va jamoada samarali ishlash ko‘nikmalarini egallaydi (Mallayev, 2022).

Bundan tashqari, interaktiv metodlar o‘quv jarayonini jonlantiradi, nazariy bilimlarni yodlashdan ko‘ra anglash va amalda qo‘llashga yo‘naltiradi. Bu esa, o‘z navbatida, sifatli va malakali hamshira kadrlarini tayyorlashga yordam beradi.

Natija. Maqolada hamshiralik ta’limida xirurgiya va reanimatsiya fanlarini interaktiv usullar yordamida o‘qitishning ilmiy-pedagogik asoslari tahlil qilindi. “Insert”, “Aqliy hujum” va “Blits-so‘rov” kabi metodlarning o‘quv jarayonidagi roli va samaradorligi amaliy misollar bilan ko‘rsatildi. Interaktiv metodlarning qo‘llanilishi talabalarda mustaqil fikrlash, klinik vaziyatlarda tezkor va to‘g‘ri qaror qabul qilish hamda jamoada samarali ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qilishi aniqlandi.

Xulosa. Xirurgiya va reanimatsiya fanlarini hamshiralik yo‘nalishida o‘qitishda interaktiv usullarni qo‘llash ta’lim sifatini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Bu usullar o‘quvchilarning faolligini oshirib, nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg‘unlashtirish imkonini yaratadi. Shuningdek, interaktiv metodlar

yordamida shakllangan kasbiy kompetensiyalar hamshiralarning klinik amaliyotdagi samaradorligini sezilarli darajada yaxshilaydi. Shu sababli, tibbiyot kollejarida interaktiv pedagogik texnologiyalarni kengroq joriy etish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mallayev R.Q. Ta'lim jarayonida raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish tamoyillari // "Kreativ ta'lim: innovatsiya va samaradorlik" anjumani materiallari. – 2022.
2. Karimov B.X. Pedagogik texnologiyalar va innovatsiyalar. – Toshkent: Fan, 2021.
3. Yusupova D.I. Tibbiy pedagogikada interaktiv usullar. – Samarqand, 2020.
4. O'zbekiston Respublikasi SSV: "Tibbiyot kollejarida hamshiralik ishi fanini o'qitish bo'yicha metodik qo'llanma". – 2022.
5. Egamberdiyev N.M. Klinik fanlarni o'qitishda muammoli ta'lim asoslari. – Toshkent, 2023.